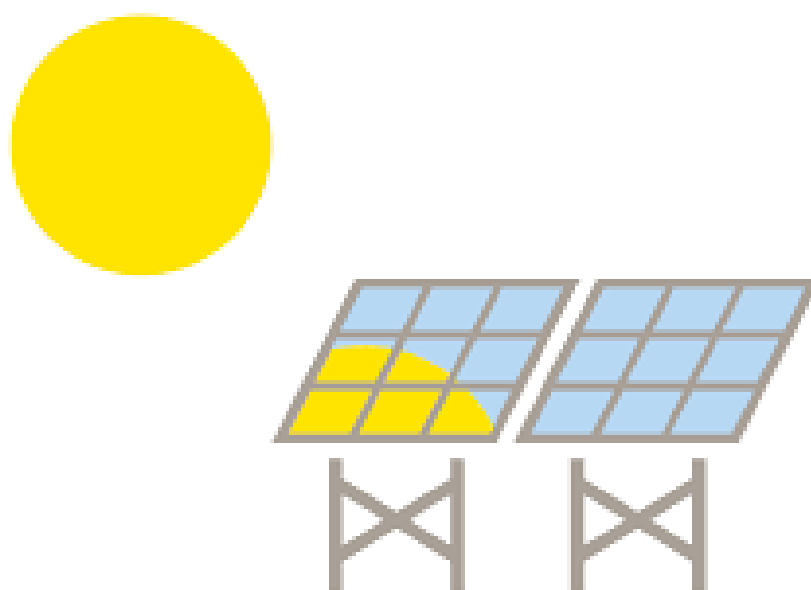

Beleid grondgebonden Zonneparken

Voorwaarden voor de realisatie van grondgebonden zonneparken binnen de gemeente Rijssen – Holten

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Herijking van het beleid	3
1.2 Bereik beleid	3
1.3 Doel beleid	3
1.4 Zonerings	4
2. Bestaand ruimtelijk kader	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Landelijk beleid	5
2.3 Provinciaal beleid	5
2.4 Gemeentelijk beleid	6
3. Herijking beleid	8
3.1 Inleiding	8
3.2 Beleidsuitgangspunten en -doelstelling	8
3.3 Panelen in bepaalde gebieden	9
4. Toetsingscriteria	10
4.1 Inleiding	10
4.2 Toetsingscriteria	10
5. Participatietraject	13
5.1 Inleiding	13
5.2 Maatschappelijk participatietraject	13
5.3 Financieel participatietraject	13
5.4 Leges	15
6. Planologische procedure	15
6.1 Inleiding	15
6.2 Principeverzoek	15
6.3 Omgevingsvergunning	15
6.4 Overleg met en bevoegdheid van de provincie Overijssel	15
6.5 Planschade	15
6.6 Leges	16
6.7 Planschade	16

Bijlage 1: Beslisboom grondgebonden zonneparken

1. Inleiding

Het opwekken van energie door middel van zonnepanelen wordt steeds meer toegepast. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord aangegeven om voor 2050 klimaatneutraal te willen zijn, waarbij het doel voor 2030 in de Klimaatwet wordt aangescherpt tot ten minste 55% CO₂-reductie. Ook de gemeente Rijssen-Holten wil het gebruik van duurzame energie stimuleren en ziet zonnepanelen als een goede invulling van dit streven. Zo heeft dit streven al geresulteerd in een aantal gerealiseerde zonneparken binnen de gemeente.

1.1 Herkijking van het beleid

Op 20 september 2018 is het 'Beleid grondgebonden Zonnepanelen' vastgesteld. Middels een bijbehorende zoneringskaart zijn er binnen de gemeentegrens zones aangewezen, waarbinnen wel of geen mogelijkheden waren voor het realiseren van grondgebonden zonneparken. Het gaat om de zogenoemde 'Ja, mits' en de 'Nee, tenzij' zones. Sinds 2018 zijn er tientallen gesprekken gevoerd met verschillende partijen voor zonneparken op diverse locaties. Gedurende de afgelopen jaren heeft de ervaring geleerd dat het beleid en de zoneringskaart onvoldoende handvaten bieden om een verzoek tot het realiseren van een zonnepark goed te kunnen beoordelen.

Hierdoor is herijking van het bestaande beleid noodzakelijk. Naast de maatschappelijke en financiële participatie is ook zorgvuldige ruimtelijke inpassing van de gemeentelijke opgave in de herijking opgenomen. De zoneringskaart is vervangen door een beslisboom.

Om te komen tot een goede afweging wordt elk initiatief in het kader van een goede ruimtelijke ordening aan een aantal criteria getoetst. Indien er medewerking wordt verleend zal dat via een omgevingsvergunning (buitenplanse omgevingsplanactiviteit) plaatsvinden. In gebieden met een bepaalde extra waarde worden er geen grondgebonden zonneparken toegestaan (o.a. NatuurNetwerk Nederland, de LOP, de essen).

Onze opgave en ambitie

Het streven van de gemeente Rijssen-Holten is dat in 2050 alle energie die gebruikt wordt in de gemeente van duurzame oorsprong is, geproduceerd binnen of buiten de gemeentegrenzen.

Ons streven sluit aan bij het Akkoord van Parijs. Uiteindelijk streven wij daarmee naar een 100% energie neutrale gemeente in 2050. Ruimte bieden aan grootschalige vormen van duurzame energieopwekking is een voorwaarde om dit doel te bereiken. Dit beleid blijft van kracht totdat de gemeentelijke RES-bod is voldaan.

Wij vinden het onze verantwoordelijkheid om die ruimte ook in onze gemeente te bieden.

Voorwaarde voor een duurzame ontwikkeling is, dat er een goede balans is tussen ecologische, economische, technologische en sociale belangen.

Grootschalige duurzame energie moet niet alleen landschappelijk aanvaardbaar zijn, maar ook maatschappelijk.

1.2 Bereik beleid

Dit beleid gaat alleen over grondgebonden zonneparken: initiatieven die voorzien in het bedrijfsmatig opwekken van duurzame energie met een winstoogmerk (commerciële exploitatie). Onder bedrijfsmatig wordt verstaan het opwekken van energie anders voor de eigen behoefte.

De panelen die op de daken van gebouwen geplaatst worden evenals (kleinschalige) grondgebonden zonneparken voor eigen (particulier) gebruik vallen buiten de scope van dit beleid. Dit wordt namelijk geregeld in het Crisis- en Herstelwet (Chw) Omgevingsplan buitengebied Rijssen-Holten (hierna: Omgevingsplan) en de memo Zonnepanelen voor particulier gebruik van 17 januari 2023.

1.3 Doel beleid

Door beleid op te stellen ontstaat er duidelijkheid over de mogelijkheden voor het realiseren van grondgebonden zonneparken. Zo kan de gemeente initiatieven duidelijk en eenduidig behandelen. Het definitieve beleid zal door de gemeenteraad vastgesteld worden.

1.4 Beslisboom

Er is er voor gekozen om de zoneringskaart te vervangen door een beslisboom. Hiermee vervallen de “Ja, mits” en “Nee, tenzij” zones.

De beslisboom is tot stand gekomen door de kaartlagen in de zoneringskaart. Het voordeel van de beslisboom is dat het actueler is. Zo is het bij een wijziging van een landelijk/provinciaal beleid of bij een toevoeging van een natuurgebied niet nodig om de zoneringskaart en daarmee de laag in het Omgevingsplan aan te passen.

De beslisboom is onlosmakelijk verbonden met dit beleid en is als bijlage 1 toegevoegd aan dit beleidsstuk.

2. Bestaand ruimtelijk kader

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een algemene weergave van de ruimtelijke kaders waarmee initiatiefnemers rekening mee moeten houden voor het realiseren van grondgebonden zonneparken.

Het beleid van het Rijk, de provincie en de gemeente wordt hierna beschreven.

2.2 Landelijk beleid

Nationaal Omgevingsbeleid (NOVI)

In 2020 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de toezending van de NOVI. Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die de inrichting van ons land de komende jaren zal veranderen.

Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik is erop gericht de juiste functies op de juiste plaats met de juiste kwaliteit tot ontwikkeling te laten komen. Dit is één van de ontwerpprincipes die is opgenomen in de NOVI. Zuinig ruimtegebruik betekent ook meervoudig ruimtegebruik waar dat mogelijk is. Grondgebonden zonneparken zonder dubbelfunctie zijn ongewenst. Het kabinet wil hierdoor medeoverheden helpen bij de sturing op multifunctioneel ruimtegebruik, aldus minister Jetten.¹

Een ander ontwerpprincipe van de NOVI is de landschapskwaliteit. Unieke landschappelijke kwaliteiten worden versterkt en beschermd. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied voegen landschapskwaliteit toe.

Een goede indeling van het landelijk gebied is nodig om een vitaal platteland te behouden, waar het prettig is om te werken, wonen en recreëren. Zo moet voorkomen worden dat versnippering, 'verloodsing' en verrommeling plaatsvindt, of dat vruchtbare landbouwgronden of gebieden met hoge landschappelijke of natuurlijke waarden vol worden gelegd met zonnepanelen. Uit het Klimaatakkoord, de voortgaande verstedelijking, de energietransitie en de heroriëntatie van de landbouw, vloeien grote ruimtelijke opgaven voort. Om deze met behoud van draagvlak te kunnen verwezenlijken, is een omgevingsbeleid nodig dat ervoor zorgt dat landschapskwaliteit volwaardig meeweegt bij de planning en uitvoering van projecten.

2.3 Provinciaal beleid

De provincie Overijssel heeft in 2020 een 'Handreiking zonnevelden' uitgebracht. Deze handreiking voorziet in een Overijsselse zonneladder een kwaliteitsimpuls waar aanvragen voor grondgebonden zonneparken aan getoetst worden. De Overijsselse zonneladder geeft de voorkeursvolgorde aan voor het opwekken van zonne-energie. Naar aanleiding van ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan is de zonneladder scherper en specifiek gemaakt, wat een striktere toepassing mogelijk maakt. Gemeenten passen de zonneladder toe bij hun ruimtelijke afwegingen.

De Overijsselse zonneladder en aanpak kent drie treden. Zo is een multifunctionele invulling van een zonneveld in de groene ruimte het uitgangspunt (trede 1 'Stimuleren' en 2 'Combineren'). Pas als gemeente en initiatiefnemer hebben verkend en gemotiveerd dat trede 1 en 2 niet mogelijk zijn, dan komen monofunctionele zonnevelden (trede 3 'Limiteren') aan de orde. Goede landbouwgronden worden daarbij ontzien.

1. Stimuleren van:

- Productie van zonne-energie op daken in bebouwd gebied: woningen, bedrijven, agrarische gebouwen, etc.;

¹ Zonnebrief minister Jetten 20 mei 2022, kenmerk: DGKE-WO / 22119653

- Gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare restruimte: ongebruikte gronden, bedrijventerreinen, boven parkeerterreinen en geluidswallen;
- Kleine, goed ingepaste velden op agrarische erven (tot ca. 2 ha);
- Kleine, goed ingepaste zonnevelden van lokale initiatieven in stads- en dorpsranden (tot ca. 2 ha).

2. Combineren met:

- Gebiedsopgaven in stads- en dorpsranden en in de groene omgeving zoals klimaatmaatregelen (waterberging en tegengaan bodemdaling), extensivering van landbouw, herstel landschap en biodiversiteit, etc. Door verschillende opgaven onder, tussen en rond de panelen te realiseren wordt de ruimte multifunctioneel gebruikt. Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water;
- Gebiedsontwikkeling in de groene omgeving, waarbij zonnevelden aansluiten op andere gebiedsontwikkelingen of een energielandschap vormen. Door opgaven met elkaar te verbinden wordt het mogelijk lokale maatschappelijke en sociale doelen te incorporeren in de gebiedsontwikkeling. Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water.

3. Limiteren van:

- Monofunctionele zonnevelden op agrarische grond of op water, primair gericht op produceren van duurzame energie. Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water. Omdat meervoudig ruimtegebruik ontbreekt, wordt dit gecompenseerd met investeringen in maatschappelijke opgaven buiten het project. Bij locatiekeuzes worden goede landbouwgronden ontzien.

In de Omgevingsverordening Overijssel is, voor de groene omgeving, de Kwaliteitsimpuls Zonnevelden opgenomen. Dit beleid geeft ruimte om zonnevelden te ontwikkelen op daarvoor geschikte locaties. Onder de voorwaarde dat daarmee tevens kwaliteit wordt gerealiseerd. Het gaat daarbij om ruimtelijke kwaliteit, sociale kwaliteit en duurzaamheid. Toepassing is aan de orde als projecten in het landelijk gebied worden gerealiseerd. De Kwaliteitsimpuls Zonnevelden is gebaseerd op vier principes uit het provinciaal ruimtelijk beleid:

- Zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik;
- Passendheid in of bijdragend aan het landschap;
- Beperken en compenseren van de effecten op landschap en ecologie;
- Evenwichtige verdeling van lusten en lasten door realisatie van maatschappelijke meerwaarde.

2.4 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen

In de bestemmingsplannen/omgevingsplannen legt de gemeente vast hoe gronden en opstallen gebruikt mogen worden, welke bebouwing toegestaan is en welke werken uitgevoerd kunnen worden. In de meeste gevallen is het plaatsen om zonnepanelen op het dak van een woning of bedrijfsgebouw vergunningsvrij.

De meeste, zo niet alle initiatieven die binnen voorliggend beleid vallen, passen niet in het betreffende bestemmingsplan. De gemeente dient dan ook af te wegen of medewerking gewenst is. Dit kan middels een uitgebreide voorbereidingsprocedure.

Chw Omgevingsplan Buitengebied Rijssen-Holten

Het Omgevingsplan is het vigerende bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor het buitengebied. In het omgevingsplan zijn verschillende deelgebieden opgenomen, op basis van de deelgebieden uit het landschapontwikkelingsplan (LOP). De verschillende deelgebieden uit het LOP en het omgevingsplan kennen verschillende opgaven. Zo zijn de deelgebieden 3 (Holterbroek, Fliermaten en Lokerbroek) en 4 (Schipbeek) door ruilverkaveling zeer geschikt

voor de landbouw. Deze gebieden willen we dan ook primair voor de landbouw beschikbaar houden. Daarnaast vinden we in het buitengebied gebieden die vanwege hoge landschappelijke waarden en natuur beschermd moeten worden. In al deze gebieden zijn grondgebonden zonneparken niet toegestaan. Volgens de beslisboom wordt er geen medewerking verleend in deze gebieden

3. Herijking beleid

3.1 Inleiding

Het realiseren van grondgebonden zonneparken past niet binnen het huidige planologische beleid. Daarom is een afweging nodig over de wenselijkheid van de realisatie van grondgebonden zonneparken en onder welke voorwaarden deze wenselijk zouden zijn. In dit hoofdstuk wordt deze nieuwe beleidslijn beschreven.

De gemeente Rijssen-Holten kent drie kernen: Rijssen, Holten en Dijkerhoek. Ruimte voor grondgebonden zonneparken moet gezocht worden buiten de kernen; op een bedrijventerrein dat aansluit bij een kern of in het buitengebied. Daarbij geldt dat de minimale afstand tussen een kern en het zonnepark minstens 500 meter moet bedragen.

De meeste bedrijventerreinen liggen binnen of aansluitend aan een van de hoofdkernen en zijn nagenoeg benut met bedrijfspanden. Er liggen kansen voor het plaatsen van zonnepanelen op daken.

Als er buiten de kernen en bedrijventerreinen een locatie gezocht zou moeten worden, dan komt het buitengebied in beeld. Daarbij moet rekening houden worden met de aanwezige landschappelijke waarden en de agrarische en toeristische sector, alsook met natuurbelangen en het wonen op het platteland. Dit dwingt ons tot het maken van een zorgvuldige afweging van belangen.

3.2 Beleidsuitgangspunten en -doelstelling

De voorkeur van de gemeente gaat uit naar zon op dak. Op de tweede plaats wil de gemeente het opwekken van duurzame energie in de vorm van grondgebonden zonneparken stimuleren. Ook wordt opgemerkt dat er vanuit het realiseren van duurzame energie via grondgebonden zonneparken positieve economische gevolgen ontstaan (financieel rendement). Tegelijk beseft de gemeente dat er meer belangen spelen, zoals een goed woon- en leefklimaat voor onze inwoners en bedrijven. Deze beleidsdoelen worden zorgvuldig afgewogen.

In het kader van de opgedane ervaringen zijn de bestaande beleidsuitgangspunten herijkt. Deze beleidsuitgangspunten zijn:

1. Belang toekennen aan een goede landschappelijke inpassing, waarbij voldoende afstand wordt gehouden tot aangrenzende woningen. Er geldt een minimumafstand van 500 meter tot de kernen;
2. Bij voorkeur benutten van daken voor productie van energie-opwekking, gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare restruimte, onrendabele agrarische gronden en inzetten op multifunctioneel of dubbelgebruik van de grond. Versnippering en verrommeling van het landschap wordt tegen gegaan;
3. Omwonenden betrekken bij de planvorming van projecten voor grootschalige duurzame energieopwekking. Initiatiefnemers moeten een maatschappelijk participatietraject opstarten en een participatieverslag indienen;
4. Mogelijkheden scheppen voor inwoners om financieel te participeren en 'meeprofitieren'. Inwoners moeten kunnen participeren in een project. Initiatiefnemers moeten een financieel participatietraject opstarten en een financieel participatieverslag indienen;
5. Initiatiefnemers van grondgebonden zonneparken verplichten om financieel bij te dragen aan gebiedsontwikkelingen en/of verdere verduurzaming van onze gemeente. Dit te formaliseren door het inrichten van een fonds, waaruit andere (duurzaamheid) maatregelen kunnen worden gefinancierd of gestimuleerd.
6. Overlast van grootschalige duurzame energieopwekking moet worden tegengegaan. Rekening moet worden gehouden met leefbaarheid.
7. In het kader van een uitvoerbaar zonnepark dient binnen afzienbare tijd (maximaal 1 jaar na het definitief worden van de vergunning) een aansluiting mogelijk te zijn op

het elektriciteitsnet. Mocht dit vanwege mogelijke netwerkcongestie niet mogelijk zijn, dan dient de gemeente van het tijdpad inzake een de netaansluiting door de aanvrager/exploitant in kennis te worden gesteld.

8. Bodem: Een opstelling voor zonnepanelen gaat in het algemeen niet diep in de grond, meestal enkele tientallen centimeters. Toch is het van belang te kijken naar de gevolgen voor de bodem.
9. Het is belangrijk om de biodiversiteit te bevorderen. Een goed ingerichte zonnepark kan een leiden tot een toename van het aantal hommels en andere bestuivers. Door eenvoudige aanpassingen bij de planvorming en het beheer van een zonnepark kunnen we een bijdrage leveren aan de biodiversiteit.

Om dit mogelijk te maken staat de gemeente open voor initiatieven, welke worden getoetst aan een goede ruimtelijke ordening.

3.3 Uitsluitingsgebieden

In gebieden met een bepaalde extra waarde wil de gemeente geen grondgebonden zonneparken toestaan:

- Natuur: gebieden die vallen onder Natura2000, Natuurnetwerk Nederland (NNN) of gebieden die in het Omgevingsplan aangemerkt met de basisfunctielaag Natuurlandschap
- De deelgebieden 3 (Holterbroek, Fliermaten en Lokerbroek) en 4 (De Schipbeek) uit het Landschapontwikkelingsplan en het Omgevingsplan, omdat in deze gebieden primair voor de landbouw zijn aangemerkt.
- De essen rondom Holten en gebieden met hoge landschappelijke waard, omdat deze een open karakter moeten behouden.

4. Toetsingscriteria

4.1 Inleiding

Voor elk initiatief geldt dat er sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening. Er wordt, in het kader van de goede ruimtelijke ordening, aan een aantal criteria getoetst om te komen tot een goede afweging. In de ruimtelijke onderbouwing, behorende bij de aanvraag uitgebreide voorbereidingsprocedure, moet initiatiefnemer de toetsingscriteria zorgvuldig motiveren. Zo kan de gemeente een goede afweging maken over de wenselijkheid van het initiatief. Op deze manier wordt er ook gezorgd voor een goede balans tussen het duurzaam opwekken van energie en andere belangen. In dit hoofdstuk worden deze criteria benoemd.

4.2 Toetsingscriteria

We gaan elk initiatief beoordelen aan een aantal criteria. Het gaat om de onderstaande criteria:

1. Provinciaal beleid: Elk initiatief wordt aan het provinciaal beleid getoetst.
2. Bodem: Een initiatief mag geen onevenredige afbreuk doen aan de aspecten van archeologie, bodemkwaliteit en aardkundige waarden. Dit moet blijken uit een door deskundigen opgesteld onderzoek en advies.
3. Cultuurhistorie: Een initiatief mag geen onevenredige afbreuk doen aan de waardevolle historische bebouwing in de omgeving of aan beeldbepalende gebieden.
4. Externe veiligheid: Vanuit de zonnepanelen zelf gaat geen gevaar voor derden uit in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Wel bepaalt dat genoemde Besluit dat er boven gasleidingen vanwege de veiligheid en het snel toegang hebben tot de leiding niet gebouwd mag worden. In het bestemmingsplan zijn de gasleidingen opgenomen via de dubbelbestemming Leiding —Gas. In de regels is bepaald dat er een belemmeringenstrook van minstens 5 m aan weerszijden van de hartlijn van de leiding is.
5. Flora en fauna: Een initiatief mag geen onevenredige nadelige gevolgen hebben voor de flora en fauna in het gebied. Dit moet blijken uit een door deskundigen opgesteld onderzoek en advies.
6. Geluid: De opgewekte zonne-energie wordt geschikt gemaakt voor aansluiting op het energienet. Dit gaat wel met enig geluid gepaard. In het algemeen is dit het enige geluid dat zonnepanelen zullen maken. Alleen wanneer er zonne-energie opgewekt wordt is dit geluid te horen, oftewel 's nachts niet. Over het algemeen wordt er een afstand van 30 meter aangehouden van het transformatorgebouw tot geluidsgevoelige objecten. Aangetoond moet worden welke geluidsbelasting optreedt vanaf de locatie waar het gebouw gesitueerd is, en welke afstand tot geluidsgevoelige bebouwing in dat geval redelijk is.
7. Landschappelijke inpassing: het realiseren van een grondgebonden zonnepark heeft in meer of mindere mate een industriële uitstraling. Daarmee heeft het ook gevolgen voor het omliggende landschap. Men moet aantonen op welke wijze er sprake is van een zorgvuldige inpassing in de omgeving en/of het landschap. Overigens hoeft dat niet altijd te betekenen dat men de zonnepanelen verstopt of landschappelijk inpakt, het kan ook juist beter zijn om de panelen uitdrukkelijk te laten zien. Ook is de wijze van beveiliging van het initiatief van belang voor het landschap, zoals een hekwerk. De gemeente vraagt een landschappelijk inpassingsplan of inrichtingsplan dat een goede inpassing laat zien. Het realiseren van dit plan zal als voorwaardelijk verplichting bij een omgevingsvergunning opgesteld worden. Ook vraagt de gemeente bij bepaalde locaties extra aandacht voor de omgeving of het landschap, zoals bij de essen en waardevolle graslanden. De landschappelijke inpassing van de zonnepanelen moet aansluiten bij de schaal en het karakter van de bestaande omgeving. Hierbij is maatwerk noodzakelijk. Een ontwikkeling in een kleinschalig landschap met opgaande beplanting bijvoorbeeld vraagt om een andere landschappelijke inpassing dan een ontwikkeling in een grootschalig open landschap. Bestaande landschappelijke structuren zoals bijvoorbeeld opgaande beplanting en sloten zijn hierbij leidend. Het

Landschaps Ontwikkelings Plan dient als toetsingskadervoor de landschappelijke inpassing. Ook moet voorkomen worden dat versnippering en verrommeling plaatsvindt.

8. Meervoudig ruimtegebruik: Zonnepanelen staan, afhankelijk van de uitvoering, veelal op enige hoogte van de grond en meestal is er ruimte tussen de rijen panelen. Waar mogelijk kan men de grond dubbel gebruiken. Hoe dit gebeurt, moet men inzichtelijk maken. Wanneer voor de landschappelijke inpassing het noodzakelijk is dat de zonnepanelen laag geplaatst worden is meervoudig ruimtegebruik niet mogelijk.
9. Milieuhinderlijke bedrijfsactiviteiten: Een initiatief mag geen onevenredige belemmering aan nabij gelegen functies veroorzaken, zoals bij andere inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer. Ook moet er voldoende afstand gehouden worden tot ander gebruik, zoals woningen van derden. De handreiking Bedrijven en milieuzonering van de VNG geeft een richtlijnen van 30 meter van het geluid producerende onderdeel van een initiatief tot gevoelige objecten vanwege geluid. Deze afstand dient aangehouden te worden, tenzij gemotiveerd kan worden dat dit minder kan zijn.
10. Natuurgebieden: Gebieden die zijn aangewezen als Natura2000, Natuurnetwerk of in het Omgevingsplan zijn opgenomen in de basisfunctielaag Natuurlandschap zijn in principe uitgesloten voor het realiseren van grondgebonden zonneparken, omdat er gevolgen voor de instandhoudingsdoeleinden kunnen ontstaan.
11. Schittering: De kleurstelling van de zonnepanelen beïnvloedt mede de gevolgen voor de omgeving en het opnamevermogen van de panelen. Ook kan dit van invloed zijn op eventuele schittering of lichthinder voor derden. Aangetoond moet worden of er sprake is van schittering, zodat de gemeente kan afwegen of het aanvaardbaar is voor de omgeving. Overigens is de verwachting dat de schittering zal meevallen, omdat het voor de opwekking van energie van belang is dat er zo min mogelijk weerkaatsing van het zonlicht is.
12. Verkeer: Initiatief mag geen onevenredige gevolgen hebben voor het verkeer in de directe omgeving.
13. Water: Het initiatief mag geen onevenredige gevolgen hebben voor de waterhuishouding. Ook geldt een objectvrije zone langs watergangen. Welstand: Ook over een aanvraag omgevingsvergunning zal de welstand een advies moeten geven. Alleen als er een positief advies wordt afgegeven wil de gemeente meewerken aan het initiatief.
14. De overige, niet expliciet hier genoemde criteria, welke zijn genoemd in paragraaf 3.2.
15. Planschade: De min of meer industriële uitstraling van zonnepanelen heeft invloed op de directe omgeving. De gemeente gaat ervan uit dat het initiatief goed ingepast wordt in de bebouwde omgeving of landschap. Desondanks kan het zijn dat er planschade optreedt, bijvoorbeeld vanwege een verandering in uitzicht of waarde van een woning door ander naastgelegen gebruik. Deze eventuele planschade dient voor rekening en risico van een initiatiefnemer te komen, en wordt middels een anterieure overeenkomst geborgd. Eventuele planschade hoeft geen belemmering te zijn voor het verlenen van toestemming voor een plan, omdat dit de economische uitvoerbaarheid niet in de weg staat. Hoofdstuk 6 van de Wet ruimtelijke ordening kent een eigen regeling voor planschade.
16. Overige aspecten: Voor zover er nog aspecten hier niet genoemd zijn, dient een initiatiefnemer ook deze aspecten te motiveren in de ruimtelijke onderbouwing bij het initiatief.

4.2.1. Radioastronomie

De gemeente Rijssen-Holten heeft een melding ontvangen dat onder andere de omvormers van zonneparken storing kunnen veroorzaken op radiotelescopie. Met uiterst gevoelige radiotelescopie worden zeer zwakke signalen uit het heelal opgevangen.

Door extra maatregelen te nemen, zoals zones met normen voor elektromagnetische straling, kunnen deze storingen worden voorkomen.

De zones zijn te vinden op de volgende website: www.astron.nl/beschermingszones .

Zonneparken in de gele zones die volgens de huidige stand der techniek worden gebouwd liggen in het algemeen rond deze norm wat betreft elektromagnetische straling. Echter, teveel parken die er net iets boven zitten zorgen er voor dat er storingen ontstaan. En teveel storing kan betekenen dat er niet meer waargenomen kan worden. Storing kan meestal eenvoudig worden voorkomen of beperkt.

Voor een deel van Rijssen-Holten geldt heel concreet de gele zone. Zonneparken dienen in de gele zone te zorgen dat zij aan de volgende norm voldoen: Elektrische veldsterkte (flux) = 20-30 dB μ V/m*, gemeten volgens een meetprotocol zoals gespecificeerd in EN55032 (120 kHz bandbreedte op 10 meter afstand) maar met een AVG-vermogen (RMS-veld) detector. Voor zonneparken in de gele zone betekent het dat het Nederlands Instituut voor Radioastronomie, ASTRON, graag wil meekijken bij de keuze voor de omvormer en eventueel wil adviseren over het treffen van nadere maatregelen om onder de betreffende norm te blijven. Dit betreft in deze gele zone in het algemeen maatregelen als de beschermende kasten om de omvormers (bescherming tegen wind, regen, stof) radiodicht te maken met een dubbele hoeveelheid schroeven of de omvormers onder in plaats van naast de panelen te plaatsen.

5. Participatietraject

5.1 Inleiding

Een initiatief kan alleen echt succesvol zijn wanneer er voldoende (maatschappelijk) draagvlak voor is. Draagvlak bij de direct omwonenden, maar ook in de bredere samenleving. Hoe groter de impact van een park is op de omgeving, des te groter de inspanning van een initiatiefnemer zal moeten zijn om draagvlak te creëren. Ten aanzien van omwonenden bestaat de maatschappelijke participatie uit inspanningsverplichtingen ten aanzien van communicatie. Ten aanzien van de financiële participatie bestaan de verplichtingen uit financiële compensatie/bijdrage.

Pas wanneer er ambtelijk een positief oordeel is gegeven kan initiatiefnemer het maatschappelijk en financieel participatietraject opstarten.

Het participatietraject dient daarnaast te voldoen aan de stappen met bijbehorende spelregels en uitgangspunten van het 'Participatiebeleid Omgevingswet gemeente Rijssen-Holten 2022', welk op 27 januari 2022 is vastgesteld.

5.2 Maatschappelijk participatietraject

Het uitgangspunt is dat omwonenden tijdig worden betrokken bij de planvorming van projecten voor grondgebonden zonneparken. Het betrekken van omwonenden gebeurt niet alleen door hen te informeren, maar ook door omwonenden de mogelijkheid te geven om mee te praten over de invulling van het plan. Hoe het maatschappelijk participatietraject wordt ingericht is vormvrij, maar dient wel conform het 'Participatiebeleid Omgevingswet gemeente Rijssen-Holten 2022' uitgevoerd te worden. Hoe het maatschappelijk participatietraject wordt ingericht wordt beschreven in een communicatieplan, welke gelijktijdig met het principeverzoek wordt ingediend.

Het communicatieplan bevat op zijn minst:

1. De startbijeenkomst voor omwonenden en belanghebbenden. Tijdens deze bijeenkomst wordt informatie gegeven over het initiatief.
2. De motivering binnen welke straal rondom het zonnepark omwonenden en belanghebbenden zijn uitgenodigd.
3. De wijze van communiceren over het participatietraject over eventuele wijzigingen van het plan.
4. De wijze van terugkoppeling naar en op de hoogte houden van omwonenden en belanghebbenden.

Het principeverzoek wordt niet eerder voorgelegd aan het bestuur voordat het participatietraject is afgerond. Ook wordt er een participatieverslag verwacht van de startbijeenkomst (inclusief een lijst met de aanwezigen).

5.3 Financieel participatietraject

Het aanleggen van grondgebonden zonneparken zijn economische activiteiten. Door inwoners van de gemeente Rijssen-Holten daarvan – ook in economische zin – te laten meeprofiteren, dragen deze initiatieven bij aan de lokale economie, betrokkenheid (sociale cohesie) en draagvlak voor duurzame energieprojecten.

Financiële participatie kan bijvoorbeeld door mede eigenaarschap, financieel rendement op investeringen of door het (goedkoper) afnemen van energie. Initiatiefnemers moeten organiseren en borgen dat de lokale gemeenschap financieel in het project participeert en daarvan (direct of indirect) profiteert. Initiatiefnemer toont dit aan.

Hoe het financieel participatietraject wordt ingericht wordt beschreven in een financieel

communicatieplan, welke gelijktijdig met het principeverzoek wordt ingediend.

Het communicatieplan bevat op zijn minst:

1. Een beschrijving van de wijze waarop aan de participatie invulling wordt gegeven;
2. Hoe de omgeving hierover wordt geïnformeerd; en
3. Hoe zij betrokken worden bij de keuzemogelijkheid,

De uitkomst van de wijze van het financiële participatieplan dient te gebeuren voordat de formele procedure (dat betekent op het moment dat een aanvraag (project) omgevingsvergunning wordt ingediend) start.

50% lokaal eigendom

De mate van de participatiemogelijkheden die initiatiefnemer moet bieden, is afhankelijk van de impact dat het zonnepark heeft op de omgeving. Initiatiefnemer dient in ieder geval te streven naar 50% “lokaal eigendom”. Dit betekent dat initiatiefnemer een inspanningsverplichting heeft om in eerste instantie met de omwonenden, gevolgd door buurt/ dorpsgenoten, de inwoners van de Gemeente Rijssen-Holten en tot slot coöperaties en stichtingen voor 50% financiële participatie in de opbrengst van het zonnepark te realiseren. Hierbij is maatwerk mogelijk.

Er kunnen allerlei redenen zijn waarom 50% lokaal eigendom niet gehaald wordt. Het niet (kunnen) creëren van financiële participatie zorgt er voor dat de verdeling van de lusten en de lasten uit balans is. In dergelijke gevallen is initiatiefnemer daarom verplicht een extra bijdrage te storten in een fonds, waaruit een kwaliteitsinvestering in de omgeving gefinancierd wordt en daarmee bijgedragen wordt aan het creëren van de maatschappelijke meerwaarde binnen de gemeente.

Voor elk procent dat niet gehaald wordt, dient initiatiefnemer een extra jaarlijkse bijdrage te storten in het fonds. De gehanteerde berekening wordt hierbij als volgt: een bijdrage van €5,00 per MWh per jaar bij geen lokaal eigendom. Wij hanteren hierbij een afslag van 2% per procent punt lokaal eigendom. Bij een 50% lokaal eigendom komt dit uit op een aanvullende bijdrage van €0,00 aan het fonds. Deze extra afdracht geldt tevens voor de duur van de omgevingsvergunning. Deze alternatieve verplichting wordt geborgd in de af te sluiten privaatrechtelijke overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemer.

6. Planologische procedure

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaat over keuze die de gemeente maakt om initiatieven voor grondgebonden zonneparken mogelijk te maken middels een uitgebreide voorbereidingsprocedure. Tevens wordt in het kort de procedurele aspecten uitgelegd voor initiatieven, hoe de gemeente omgaat met inning van leges en eventuele planschadekosten.

6.2 Principeverzoek

Initiatiefnemer legt een plan voor een grondgebonden zonnepark eerst als principeverzoek voor aan de gemeente. Pas wanneer er ambtelijk een positief oordeel is gegeven kan initiatiefnemer het maatschappelijk en financieel participatietraject opstarten.

Nadat de gemeente een principe-uitspraak heeft gedaan dient de initiatiefnemer een aanvraag uitgebreide voorbereidingsprocedure in. Dit proces duurt over het algemeen een half jaar, afhankelijk van eventueel ingediende zienswijzen en beroepschriften. Hierbij wordt juridisch vastgelegd hoe een initiatief landschappelijk ingepast wordt. Wanneer de omgevingsvergunning is verleend kan een initiatiefnemer indien van toepassing SDE subsidie aanvragen. De vergunning hoeft hiervoor nog niet onherroepelijk te zijn.

6.3 Uitgebreide voorbereidingsprocedure

De gemeente dient een afweging te maken of het wenselijk is om aan een initiatief mee te werken. Is het principeverzoek als wenselijk geoordeeld? Dan zal er een uitgebreide voorbereidingsprocedure doorlopen worden.

Door het verlenen van een uitgebreide voorbereidingsprocedure, zal de onderliggende bestemming na verwijdering van het grondgebonden zonnepark nog steeds gelden. De reden hiervoor is omdat er bij grondgebonden zonneparken sprake is van tijdelijke bouwwerken. Gemiddeld zullen de zonnepanelen na 15 tot 25 jaar technisch afgeschreven zijn. Op het moment dat de panelen verwijderd zijn is het oorspronkelijke gebruik van de gronden nog steeds mogelijk.

Daarnaast maakt de gemeente ook binnen deze vergunningprocedure een afweging van alle belangen en is er ruimte voor het indienen van zienswijzen en/of beroep over een initiatief.

6.4 Overleg met en bevoegdheid van de provincie Overijssel

In hoeverre de provincie de mogelijkheid heeft om initiatieven die niet passen in haar beleid maar die de gemeente wel willen vergunnen, tegen te houden wordt hierna uitgelegd.

Vooroverleg

Het voorliggende beleid heeft de gemeente afgestemd op dat wat al bekend is uit het beleid van de provincie Overijssel. Om die reden wordt verwacht dat het beleid binnen het provinciaal beleid past. Dit zal in de praktijk moeten blijken. Over initiatieven binnen het stedelijk gebied kan de gemeente zelfstandig beslissen, de provincie laat de gemeente hierin vrij. Over elk initiatief buiten het bestaand stedelijk gebied wordt de provincie betrokken. De gemeente onderzoekt de haalbaarheid in goed overleg met de aanvrager en de provincie. De gemeente legt initiatieven in deze gebieden dan ook het liefst al in de fase van een principeverzoek, dus vroegtijdig voor aan de provincie. Als dit leidt tot een positief principebesluit zal een formeel vervolg komen.

Zienswijze

Zoals eerder in dit stuk is uitgelegd, is er procedureel gezien gekozen voor een uitgebreide voorbereidingsprocedure. In deze procedure krijgt (ook) de provincie de gelegenheid een zienswijze in te dienen over de ontwerpbeschikking, mocht ze het niet eens zijn met de concept beschikking.

Reactieve aanwijzing

Wanneer de gemeente de vergunning wil afgeven, heeft de provincie op grond van artikel 3.13 Wabo de gelegenheid om gemotiveerd een aanwijzing te geven over de voorgenomen beschikking, voordat de vergunning afgegeven wordt. Dit houdt in dat de beschikking niet in werking zal treden. Tegen de aanwijzing staat beroep bij de Raad van State open. In zoverre heeft de provincie het laatste woord over de vergunning. Dit is overigens hetzelfde als gekozen wordt voor een bestemmingsplanprocedure.

6.5 Leges

Voor het in behandeling nemen van een uitgebreide voorbereidingsprocedure zijn leges verschuldigd. Deze zijn bij grondgebonden zonneparken nodig vanwege de omgevingsvergunning voor de onderdelen bouw, uitvoeren van werken (aanleg), en strijd met het bestemmingsplan. De hoogte van de leges is afhankelijk van de bouw- en aanlegkosten van het project.

De gemeente wil enerzijds zoveel mogelijk initiatieven tot verduurzaming van de energieopwekking stimuleren en daarom geen onnodige drempel opwerpen in de vorm van leges. Anderzijds wil de gemeente graag alleen een serieus en goed onderbouwd initiatief in behandeling nemen.

6.6 Planschade

Op het moment dat een uitgebreide voorbereidingsprocedure vergund is kan er planschade ontstaan, bijvoorbeeld omdat er een planologische verslechtering optreedt voor nabijgelegen woningen. Deze planschade dient de gemeente te betalen, tenzij een overeenkomst met een initiatiefnemer gesloten wordt waarin is bepaald dat de initiatiefnemer de kosten voor zijn/haar rekening neemt. In Rijssen-Holten is het gebruikelijk dat er een dergelijke planschadeovereenkomst sluiten en dat daarmee de kosten op de aanvrager van een omgevingsvergunning afwentelen.